

En förutsättning för en fungerande arbetssituation är att öppet kunna tala om sin hörselnedsättning. Sidan 12.

**Yrkesliv med
hörselnedsättning**

Utgivare

Svenska hörselförbundet rf
Kansli
Georgsgatan 18
00120 Helsingfors
tfn: 050 476 2475
e-post: kansli@horsel.fi
horsel.fi

Ansvarig redaktör

Nora Strömman

Redaktion

Gita Lindholm
gita.lindholm@horsel.fi
Birgitta Kronberg

Upplaga 3 100 ex.

Årgång 32

ISSN 0787-9520

Utgivning 4 nummer per år
Redaktionen förbehåller sig
rätten att redigera texterna.

Prenumerationspris

25 euro per år
Lösnummer 7 euro
Taltidningen Vi hörs,
5 euro per år

Nästa nummer

Skydda din hörsel
(deadline 30.10.2020)

Tidigare utgivna temanummer

Ménières sjukdom 2/2020
CI och andra hjälpmedel 1/2020
Forskning och framtid 4/2019
Frivilligarbete 3/2019
Tillgänglighet och fritid 2/2019
Hörselnedsättning och
relationer 1/2019
Hörsel och syn två
viktiga sinnen 4/2018
Ungdomars hörselhälsa 3/2018
Tinnitus 2/2018
Påverkansarbete 1/2018
Hörsel och psyke 4/2017
Vem är vi? 3/2017
Hörhjälpmedel och
tillgänglighet 2/2017

Tryck & ombrytning

Print Mill Ab

Pärmbild

Tapio Aulu

Annonser

Jonny Åstrand & redaktionen

INNEHÅLL

Glada vi till jobbet går _____	3
<i>Mikaela Nylander</i>	
Kansliets hälsning _____	5
<i>Nora Strömman</i>	
Från stora lådor till små sockerbitar _____	6
<i>Eija Isaksson</i>	
Jag skäms inte för mina hörapparater _____	8
<i>Jenni Ahtiainen</i>	
Hörselnedsättning i arbetslivet _____	12
Hörselnedsättning eller nedsatt hörsel? _____	15
<i>Gita Lindholm</i>	
Covid -19 i Bolivia _____	16
<i>Giovanna Arauco</i>	
Bra ljud på arbetsplatsen _____	18
Att få möta publiken är oslagbart _____	23
<i>Birgitta Kronberg</i>	
Digital vänverksamhet - SAMS nya projekt _____	25
<i>Irene Bäckman</i>	
Läsarfråga: Skattelättnad på grund av hörselskada? _____	26
Noterat _____	30
hänt... _____	33
Visste du att _____	35
Förbundets kurser 2020 _____	36
Förbundet har följande medlemsföreningar _____	39
Händelsekalender _____	40

***Pärmbild: Hörapparaten kan dekoreras och
samtidigt bli ett vackert smycke.***

Enskilda artikelförfattare svarar själva för åsikterna i sina artiklar.

Glada vi till jobbet går

Vilken skön och social sommar det blev trots allt. Efter vårens restriktioner var det så givande och nästan nödvändigt att få träffa släkt och vänner ute i trädgårdar eller på bryggor och klippor. Trots att vissa sommarfester som hör till min familjs traditioner att besöka inte ordnades, känns det som om vi kunnat "tanka" både sommar och sällskap.

Arbetslivet är aktuellt igen då vardagen är här. I samhällsdebatten talas det ofta om att det är viktigt att skapa de rätta förutsättningarna för en högre sysselsättning. I de här sammanhangen brukar det hänvisas till större skatte- och socialpolitiska frågeställningar.

Det som vi talar alldeles för lite om är förutsättningarna att fullt ut delta i arbetslivet ur ett individperspektiv. Det hjälper föga om skattepolitiken sporrar till att arbeta mera om villkoren eller omständigheterna på den egna arbetsplatsen inte beaktar exempelvis en hörselnedsättning.

Det är givetvis viktigt att de stora, mera struk-

turella förutsättningarna skapas. Men vi får inte glömma bort att för att vi ska orka och trivas med vårt arbete behövs det också konkreta satsningar på det individuella väl måendet, för att vi ska orka och kunna delta fullt ut i arbetslivet.

Ibland räcker det med smärre korrigeringar i arbetsmiljön för att skapa jämlika förutsättningar för alla. Och ibland krävs det specialarrangemang för att skapa samma förutsättningar för alla.

Poängen är att alla vinner på att beakta behoven en arbetstagare med hörselnedsättning har. Inte bara personen själv, utan också arbetsgemenskapen, företaget och samhället i stort. Därför bör vi på den finländska arbetsmarknaden bli bättre på att identifiera behov, åtgärda problem och undanröja hinder på arbetsplatserna. Alla vinner på det!

Ha en riktigt skön höst!

Mikaela Nylander

Nya motiv för kondoleansadress och kort

Svenska hörselförbundet rf har förnyat kondoleansadressen och gratulationskortet. De finns nu med nya motiv.

Kondoleans och gratulationskort kan köpas på:

Svenska hörselförbundet rf:s kansli:
Georgsgatan 18
00120 Helsingfors
eller beställas på tfn 050 476 2475
samt per e-post: kansli@horsel.fi

Förmedlas även via
medlemsföreningarna.

Intäkterna tillfaller Hörselfonden.

Förbundets kondoleansadress med tofs, har storlek A4 och innerblad med text.
Pris: 10 euro

Gratulationskortet har storlek A5, är dubbla och är utan text.
Pris: 5 euro.

Flera projekt på gång

Svenska hörselförbundet rf har även i år tack vare våra bidragsgivare flera projekt på gång, med ett klientel från barn till seniorer.

Vårt nyaste projekt Minne och hörsel består av besök till äldreboenden för att föra ut budskapet om sambandet mellan minne och hörsel till de seniorer som kanske inte längre har möjlighet att ta sig ut till allmänna seminarier. Forskning visar på att en god hörsel har stor betydelse för bibehållandet av långtidsminnet, därför är det av stor vikt att vi använder hörhjälpmedel vid försämrad hörsel och att vi aktiverar minnet dagligen.

Audionom Anita Valjakka berättar om hörseln, hörhjälpmedel och hur man kan ta hand om sin hörsel och förebygga risker för försämrat minne. Samtidigt uppmuntrar vi åhörarna till aktivt lyssnande genom högläsning av aktuella finlandssvenska skönlitterära verk. Alstren läses upp av finlandssvenska författare. Personalen på äldreboenden får vägledning och material för att finna en trygghet i att hjälpa seniorerna med hörapparater och hörhjälpmedel. Vi förser varje äldreboende som vi besöker med en lättläslig manual om hur hörapparater sköts, samt med reservdelar och rengöringsutrustning. Projektet pågår i olika delar av landet och understöds av Stiftelsen Tre Smeder och Caritas-gruppen.

Middag för fyra har som syfte att förena personer inom samma geografiska områden som vill stifta bekantskap med tre andra personer med hörselnedsättning över en restaurangmiddag. Under kvällen kan middagsgästerna dela erfarenheter med varandra angående vardagen med hörselnedsättning. Med på ett hörn finns också projektledaren som ser till att ljudmiljön är tillgänglig och behaglig för gästerna. Projektet understöds av William Thurings stiftelse och Gesellschaften fond.

Byggare Janne fortsätter under hösten med att ge hörselinformation till ungdomar i åldern 15-18 år via en interaktiv föreläsning som hålls av skådespelaren Jan Korander. År 2019 besökte Janne andra stadiets utbildningar i huvudstadsregionen. Denna höst åker Byggare Janne omkring i Österbottens skolor. Projektet understöds av Stiftelsen Brita Maria Renlunds Minne.

Projektet Buller och Bång ger under hösten hörselinformation till förstaklassisterna i Österbotten. Informationen omfattar information om örats anatomi, hörseln och hur buller påverkar vår vardag. Projektets maskot Hörselhunden Hasse har redan besökt tio klasser i Österbotten under våren. Under hösten fortsätter Hörselhunden Hasses besöksrunda. Projektet understöds av Stiftelsen Leo, Mary och Mary-Ann Hackman.

Under hösten ordnas **föreläsningar med diskussionsgrupper för allmänheten** angående tematan som när man börjat höra sämre, hur man vänjer sig vid sin hörapparat, tinnitus och Ménières sjukdom. Efter varje föreläsning ordnas en diskussionsgrupp för åhörare som önskar få kamrattstöd och lufta sina tankar med audionomen/öronläkaren. Diskussionsgrupperna samlas en månad efter respektive föreläsning för att diskutera vad som skett på hörselfronten efter föreläsningens dag. Stiftelsen Tre Smeder understöder tillfällena som ordnas i Helsingfors.

Vårt utvecklingssamarbete i Bolivia fortsätter. Arbetet är dock starkt påverkat av pandemin. Sedan slutet av mars har landet haft en strikt karantän som omöjliggjort projektets aktiviteter i dess ordinarie form med workshops och möten. Vi har därför gemensamt adapterat dem mera virtuellt. För tillfället fokuserar projektet på att nå ut med information digitalt och till viss del påverkansarbete med fokus på de behov hörselskadade barn har under pandemin. Nu, under hösten ordnas virtuella workshops för lärare i grundskolan. Du kan läsa mer om tankar från Bolivia på sidan 16. Utvecklingssamarbetet stöds av Utrikesministeriet.

Vi gör vårt bästa för att undvika smittspridning och har deltagarnas välbefinnande i åtanke. Projektens längd kan därmed variera beroende på situationen i samhället.

I hopp om en aktiv och frisk höst för alla!

Verksamhetsledare Nora Strömman

Vi hörs 3/2020

Från stora lådor till små sockerbitar

Text: Eija Isaksson

Foto ur hemarkiv

Eija Isaksson

Jobbar som systemsspecialist på Telia.

Hon är ordförande för Turun Kuuloyhdistys ry.

Bor i Åbo och är hörselskadad från sex års ålder.

Jag är född som fjärde och yngsta barnet i en tvåspråkig familj. Min pappa var finlandssvensk och hade nära kontakter med sin släkt och sina kompisar. Min mamma var helt finskspråkig. Mina föräldrar träffades via jobbet i Helsingfors just före vinterkriget år 1939, pappa var busschaufför och mamma busskonduktör. De fick fyra barn, av vilka den äldsta avled väldigt tidigt. Mina föräldrar gjorde ett gemensamt beslut att vi tre barn skulle ha finska som modersmål. Min pappas släktingar var lite ledsna att vi barn inte hade svenska som modersmål. Vi bodde i Helsingfors, i Herttonäs och vi lärde oss finska. Det är rätt så stor ålderskillnad mellan oss tre syskon, min bror är nästan 20 år äldre och min syster är 12 år äldre än jag.

Min syster och jag

Min syster ville preppa sig inför sin studentexamen och för nöjes skull började hon lära mig svenska, matematik och geometri. Jag lärde mig en hel del. Vi är bägge hörselskadade. Min systers hörselskada beror på en akut sjukdom, hon fick hjärninflammation efter en influensa då hon var i fyra års ålder. Min hörsel blev sämre

när jag var sex år. Då läkaren en gång undersökte min systers hörsel föll det sig naturligt att också undersöka lillasysterns hörsel. Det var så min hörselskada upptäcktes. Jag fick hörapparat då jag var nio år, endast en fast jag redan då skulle behövt få två eftersom min hörsel var binaural. Men, jag använde inte min hörapparat. Min hörselskadad var lindrig så jag klade skolan utan apparat.

Vad vill jag bli då jag blir stor

Jag tog studenten men visste inte vad jag ville börja studera. Fick sommarjobb, som kanslist på Helsingfors stad, jag var så bra på att organisera papper, att jag fick fortsätta jobba där i nästan tre år. Livet kändes lätt, men mina arbetskamrater, äldre erfarna fruar gick an med mig för att få mig tillbaka på skolbänken. "Och du hör nästan ingenting när vi talar till dig", sa de. Vid samma tid kom en öronläkare vid Dals sjukhus ihåg mig och ringde till mamma som hade en fast telefon och undrade hur läget var med mig. Jag fick ta över samtalet och då läkaren sa att hon ville reservera en tid åt mig gick jag mycket motvilligt med på det. Vid undersökningen sa läkaren

Eija Isaksson är lycklig över att hon fått ett tillräckligt utmanande och svårt jobb som intresserar henne ännu idag.

att jag MÅSTE få hörapparater på båda öronen. Ja, det var troligen den största saken i mitt liv att det hände just då. Efter två veckor med två hörapparater kunde jag inte tänka mig livet utan dem. Jag deltog också i flera kurser och blev bekant med föreningslivet. Jag har varit medlem i olika hörselföreningar i nästan trettiofem år.

Att vara tjugooett år, jobba som kanslist efter studenten, få två hörapparater och bli kär för första gången i sitt liv, det var stora saker på en gång för

en ung kvinna. Men jag bodde fortfarande hemma med mamma och jag visste inte alls vad jag var intresserad av. Jag hade studerat ryska och svenska i gymnasiet och blivit kär i en finlandssvensk kille, men jag kom inte in på universitetet och jag upplevde inträdesproven riktigt ångestfyllda. Följande år gjorde jag ett nytt försök att komma in, nu för att studera inhemsk litteratur. Men också det lät tråkigt och provet misslyckades.

Jag fortsatte att jobba ännu ett år. Flyttade sedan till Orivesi, för att bli författare. Men det är svårt att bli författare med så lite erfarenhet av livet. Jag fick nya vänner, bodde sedan i Åbo nästan ett år hos en väninna, som hjälpte mig att i lugn och ro tänka på vad jag ville ha ut av livet. Min adress var fortfarande hos mamma och hon började bli nervös med mig. I Åbo beslöt jag "att studera ens någonting" och efter två års studier blev jag merkonom. Till min stora överraskning var det riktigt intressant! Nu när jag hade hörapparater och studerade, fick jag också FM-apparat. Ännu i början av 1990-talet var de stora och klumpiga lådor och jag fick varje dag motivera mig själv och mina lärare att använda en sådan hemsk låda.

Datorer och datavetenskap

Jag jobbade en sommar som sommarvikarie på Helsingfors stad som kompetent kanslist, men i skolan, nuvarande Business College Helsinki, hade jag börjat tänka på någonting jag hade hört talas om, någonting helt nytt - datorer och datavetenskap. Efter att ha läst om detta i ett par tidningar tyckte jag det lät intressant. År 1991 var det inte ännu aktuellt med

mobiltelefoner eller bärbara datorer. Folk läste böcker och papperstidningar och rusade kanske hem för att se på kvällsnyheterna på tv:n. Det blev nu också möjligt att studera till adb-tradenom, jag klarade inträdesförhåret, studerade i fyra år och märkte att detta var något för mig. De sista åren i skolan använde jag ett litet hjälpmedel till mina hörapparater, Phonak MicroLink, som då var världens minsta FM-mottagare, små "sockerbitar" som jag kopplade fast i hörapparaterna för att höra bättre. Min gradu handlade om vad som skulle hända med företagens datorer år 2000.

Samhället har utvecklats rejält

Efter examen 1996 fick jag ett vikariat på Telia, som då hette Telecom Finland. Jag fick både mobiltelefon och bärbar dator. På jobbet var det största problemet hur jag skulle höra i mobiltelefon utan "pörr". Mobiltelefonen var något så nytt och otroligt år 1996. Alla på kontoret hade ju ändå fasta telefoner och man fick bråttom till telefonen då den ringde. Mejl användes endast för att skicka Excel-rapporter till kunderna, det fanns varken Skype eller Teams. Man samlades ibland runt en konferenstelefon och de som hörde, fick tolka åt mig efteråt. Jag klarade mig rätt så bra, för mitt huvudsakliga jobb var att samla ihop rapporter och att svara på mejl. Telefonkonferenser hade man sällan, och när vi hade möte, samlades vi alla oss runt samma bord. Så småningom använde jag Nokia och LPS-slingor, mejl blev lättare att använda och sen kom Skype och sms. Samhället har utvecklats

rejält och som hörselskadad får man stor hjälp av all teknik, där man "hör" via textning. Jag hade blivit en nörd, trivdes och trivs fortfarande. Jag har nu jobbat på Telia i tjugofyra år och sett hur livet har blivit mera "elektronisk" hela tiden. Jag har som ett litet exempel haft alla Nokias och senare Jentafons teleslingor.

Kommunikation genom text

Min hörsel har inte blivit sämre med åren, hörapparaterna har hela tiden blivit bättre och fast jag har fått flera arbetskompisar som talar engelska, så går det bra att skriva i Skype eller Teams det man inte hör. Våren 2020 när coronaviruset bröt ut, blev det ännu viktigare att kunna kommunicera med text. Men jag har märkt, att jag och många med mig, saknar arbetskompisarnas tal, deras ansikten, miner och att få ta del av varandras bekymmer och glädje. Men jag har också konstaterat, att det är ett bra tecken om man saknar sina medmänniskor. Det är ett tecken på att man snabbare kommer att hitta vaccin och medicin mot coronaviruset, för man har insett vad som egentligen är viktigt - att kunna umgås med varandra.

Jag vet inte hur länge jag kommer att jobba, är nu femtiofem år och just nu har jag känslan av att med bra hörhjälpmedel och en intressant arbetsplats vill jag jobba "hur länge som helst". Tiden får utvisa hur det blir. Jag har varit och är lycklig över att jag fick en examen och ett jobb som var tillräckligt utmanande och svårt, något som verkligen intresserar mig ännu idag. ■

Jag skäms inte för mina hörapparater

Text: Jenni Ahtiainen

Översättning: Gita Lindholm

Foto: Tapio Aulu och Jenni Ahtiainen

Jenni Ahtiainen

Har haft nedsatt hörsel sedan hon var barn. Hon är uppfinnare, accessoar- och smyckesdesigner, kolumnist, mamma och hustru.

En naturkraft har hon också kallats. Ahtiainen är Deafmetals grundare. www.deafmetal.store

Jag har arbetat som kläddesigner på accessoarföretaget gTIE i fjorton år, känd för sin halsklädeskollektion för män. gTIEs uppgift har varit att erbjuda män alternativ ekipering till den traditionella kravatten. Mina accessoarer ses varje år vid självständighetsfesten på slottet – oftast runt halsen på festdeltagare från den kulturella sidan, bland andra Ville Valo, Michael Monroe, Jari Sillanpää och Duudsons. Konstnärer och musiker har rätt, ja nästan något av en skyldighet, att klä sig enligt sin egen stil och på så sätt bryta mot etiketten. Utan modiga föregångare sker ingen modernisering. Jag har också fått några stora kunder utomlands. Marilyn Manson, Snoop Dogg och Bono använder mina accessoarer.

Jag har haft nedsatt hörsel sedan jag var barn. Under hela min barndom levde jag ovetandes om hur dålig min hörsel var och utan att jag lade märke till det lärde jag mig avläsa läppar. Först när trumhinnan sprack i

– Hörapparatsmyckets uppfinning var en nästan logisk händelsekedja, berättar Jenni.

mitt bättre öra år 2015 förstod jag hur dålig hörsel jag hade. Jag besökte en läkare och vi gav trumhinnan tid att läka, men redan då uppmärksammade läkaren mig på att jag antagligen kommer att behöva hörapparat vid fyrtiofemårs ålder. Jag var då trettonio år.

Älskar känslan av insikt

Förutom produktutveckling tycker jag om att sitta och gunga i min mormors gungstol och fundera över livet, människor som jag mött och om motsättningar. Jag älskar känslan av insikt, upptäckten av missförhållanden och att reflektera över dem. Sällan pratar jag med mina vänner om mina tankar, jag har för vana att skriva om

dem. Kanske det är just på grund av mina reflektioner som jag har gynnats av två tidningsars kolumnplatser. Jag skriver i Porilaine, veckoslutsbilaga i Satakunnan Kansa, och i Hämeen Sanomat, Kaupunkiutuuset.

För mig har det alltid spelat en stor roll att jag kunnat uttrycka mig visuellt och verbalt. Om något irriterar mig säger jag alltid min åsikt. Någon sa en gång att det är svårt att inte lägga märke till mig om jag är på plats. Jag har alltid varit social och ärligt sagt min åsikt även om den inte alltid varit önskvärd att bli hörd. Jag gillar till och med att skapa diskussioner och att berätta kvicka skämt. Ibland kan jag provocera för att

åstadkomma en liten debatt om jag tycker att motparten är en rättvis samtalspartner.

För några år sedan upptäckte jag att bara genom att skriva om mina tankar i kolumner fick jag människor att börja fundera. Jag ville inte längre öppna munnen under diskussioner, jag hörde ju inte vad man svarade mig. Jag försökte i stället gå närmare för att höra bättre, men det skrämde samtalsparten som då tog avstånd. Den sociala situationen började kännas ansträngande och ”pladderkajsan förvandlades till en grå mus”. Men jag ville inte ens tänka på att skaffa hörapparat. Det kändes som att det var ett alldeles för svårt och tekniskt hjälpmedel.

Provade mammas hörapparat i smyg

För två år sedan började hörseln vara ett kommunikationsproblem också inom familjen. Min man, våra tre barn och jag bodde i en loftlägenhet i Tervakoskis gamla läderfabrik. Akustiken i hemmet var omöjlig ur ett hörselperspektiv. Jag kunde inte få klarhet i vad någon i familjen sa och i den stora ombyggda fabrikshallen var det omöjligt att höra från vilket håll ljudet kom. Jag orkade inte längre fråga ”vad?” varje gång. De övriga familjemedlemmarna blev frustrerade och när min man började upprepa vad som sagts genom att skrika till mig, visste jag att jag måste göra något för min hörsel.

Jag satt i rummet bakom min mammas antikaffär mitt i Helsingfors och hittade hennes gamla hörapparat på bordet. Mamma hade haft hörapparat redan i många år. Hon uppmanade mig att prova den. Först tänkte jag inte gå med på det,

jag var rädd att få uppleva hur dålig min hörsel egentligen var. När mamma gick och jag blev ensam i rummet, beslöt jag att i smyg sätta hörapparaten i örat. Jag började gråta. Satt och stirrade i taket och lyssnade först till kylskåpet som surrade tills ljudet av Helsingfors stadsbussler trängde in i mitt öra. Tårarna forsade ner längs mina kinder, jag kunde inte tro mina öron.

Följande dag ringde jag till arbetsplatsläkaren som skrev ut en remiss till hörselpolikliniken.

Mitt liv som hörapparatanvändare hade börjat. Då hade jag ännu ingen aning om vilka fantastiska omställningar, utöver hörseln, själva hörapparaten verkligen skulle komma att ge mig också i professionell bemärkelse.

Mitt nya härliga hörande liv

När överläkaren på polikliniken för öron-, näs- och halssjukdomar sa att jag behöver hörapparat för båda öronen blev jag först chockad, jag kommer att vara beroende av hjälpmedel hela mitt liv! Klädd i aftonklänning på Emma-galan grät jag och berättade om saken för min trummisvän Alina som skrattade och sa att jag inte är ensam med mitt problem.

Jag undrade varför jag var så upprörd för att jag måste använda hörapparater? Varför skäms man inte för glasögonen? Det finns glasögon för alla oberoende av ålder, kön och stil.

Men om du behöver hörapparat, så finns ingen möjlighet att få dem att se ut som dina egna. I skönhets- och modetidningar finns det inte ens bilder på människor med hörapparater. Helt som om ingen vill se dem.

Deafmetal förvandlar hörapparater och kokleaimplantat till personliga smycken och design.

En måndag, i augusti 2018, fick jag äntligen mina hörapparater. De kändes verkligen inte som mina egna. Jag vande mig vid hörapparaterna genom att använda dem endast några timmar om dagen. Till en början gav de mig huvudvärk.

Efter arbetsveckans slut satt jag i verkstaden i Tervakoski vid mitt planeringsbord och tog hörapparaterna ur öronen. Lika naturligt som jag tidigare gjort väskan eller rocken jag köpt från butiken mera personliga, föll det sig nu att dekorera och stajla hörapparaterna i min egen stil.

Först gjorde jag av renskinn en strumpa eller ett hölster runt hörapparaten och sedan fäste jag lädersnören i hölstret eftersom min stil är något av en ”lädertjej”. Plötsligt kändes hörapparaterna som mina egna! Jag såg ut som mig själv. Samma lördagskväll tog jag några bilder av mina nya hörapparatdekorationer och postade dem på sociala medier på gTIES sidor. På bilden syntes både hörapparaterna och min dekorations-

upppfinning. Jag ville berätta för mina kunder om min hörselskada och om hur jag hade tagit beslut att inte skämmas för mina hörapparater. Sedan gick jag i bastun med familjen.

När jag kom från bastun hade världen blivit helt galen. Inlägget hade spritt sig bland hörselskadade.

Deafmetal föddes verkligt snabbt

Följande vecka hade tvåhundra-tjugio tusen personer sett det. Kuuloliitto ry tog kontakt och vi kom överens om ett samarbete. Media gjorde intervjuer. Jag pratade i tv och radio om min produkt som jag döpte till Deafmetal. Ordkombinationen hänvisar till den ljudlösa hållaren kring hörapparaten. Ordet "metal" refererar till smyckematerial och ordet deafmetal refererar på ett skojigt sätt till min designerhabitus; på något sätt ser jag själv ut som deafmetal.

Deafmetal föddes naturligt och verkligt snabbt. Slumpen gjorde mig till en del av det, när smyckesdesignern fick hörapparater var hörapparatsmyckets upppfinning en nästan logisk händelsekedja. På en vecka blev jag hela rikets hörselskadade.

DEAFMETAL® har under de senaste två åren vunnit inhemska och internationella innovationspris. Endast två månader efter sin uppkomst fick Deafmetal "2018 års Produktnyhet" -priset på Suomen Kädentaidot -mässan och vann Linnan Business turnering 2019.

Sex månader senare vann Deafmetal Creative Business Cups finska deltävling och sommaren 2019 den globala innovationstävlingen Creative

Vackra hörapparater kan vara till hjälp för att uppmuntra barn till att använda sina hörapparater.

Business Cups silverplacering i Danmark.

Respons från hela världen

Även om jag arbetat många år inom modebranschen och sett mina accessoarer på slottsbaler, Oscarsgalor, Golden Globe och American Music Awards, så har jag aldrig tidigare känt mig så här betydelsefull som designer. Deafmetal är en upppfinning som uppmuntrar hörapparatanvändare till att vara sådana de vill vara. Den tar bort apparatskammen och har en stor samhällelig påverkan; den ändrar attityden till hörselskador. Jag får verkligt mycket respons från hela världen. Kunderna berättar för mig hur Deafmetal har förbättrat deras livskvalitet. De skäms inte längre för sina hörapparater utan bär dem med stolthet eftersom de kan göra sina hörapparater personliga med sin egen stil.

Deafmetal arbetar också med att förändra vanan att lyssna till musik. Enligt WHO:s beräkningar kommer antalet hörselskadade att fördubblas till niohundra miljoner människor

inom trettio år. Den största orsaken till hörselskador är stigande ålder vid sidan av bullerexponering.

Vi och våra barn har vuxit upp med mobilen i handen och hörpluggar i öronen.

Tempot för Deafmetal är snabbt, världserövringen har startat. Jag får beställningar allt från Australien till USA och från Thailand till Mexiko. Det är inget under. Susanne Jacobsen visade 2014 i sin avhandling vid Aalto-universitetet, att hjälpmedel som stajlats, inverkar avgörande på personers självbild och hjälper personer med funktionsvariationer att se på sig själva som en del av den sociala miljön samt att stajlade personliggjorda hjälpmedel sänker tröskeln för att börja använda hjälpmedel.

Mitt arbete som hörselskadad

Jag är hantverkare och jag använder ibland utrustning och verktyg som har hög ljudnivå, till exempel fabriksymaskiner och hammare. Jag använder sällan hörapparaterna när jag arbe-

På smedjans klippbord tillverkas en skräddarsydd smal läderkravatt. Limtyget med text, har jag pressat fast på kravatten. Jag har som vana att i mina arbeten gömma hemliga meddelanden, som kunden kanske aldrig ser. Den här hälsningen sydde jag fast i en musikers, en rockares kravatt.

Jag tycker mycket om min garageliknande smedja, under jorden, i centrum av Tavastehus. Där finns inga fönster, där är tyst och tropiskt varmt året om; husets varmvattenrör går/passe-rar nämligen ovanför våra huvuden. Som motvikt har jag ett ljust arbetsrum i en vindsvåning i Helsingfors, Deafmetal-himlen, dit jag kommer att börja bjuda in kunder, för att ge dem råd angående hörapparatsmycken.

tar. Distansmöten under corona-tiden har medfört att jag stressar väldigt mycket för att höra. Om jag glömmer hörapparaterna och lurarna hemma är det svårt att hålla distansmöte. Jag vet att det skulle vara klokt av mig att använda hörapparaterna alla

dagar men mina öron har blivit överkänsliga för ljud. Det har till och med påverkat mina egna vanor att lyssna på musik.

Min assistent är min högra hand. Meri har vant sig vid min hörselskada och vårt arbetssätt i verkstaden är mycket tyst. Vi

koncentrerar oss på arbetet. Då vi behöver prata med varandra stänger vi av maskinerna och i den tysta miljön lyckas konversationen fortfarande utan hörapparater, i alla fall tillsvidare.

Men när jag går på palaver eller på fest använder jag alltid hörapparaterna. Jag tycker det är underbart att kunna lyssna till människors åsikter och att ta del i konversationer. På min fritid skulle jag inte på något sätt komma till rätta utan mina hörapparater, då väljer jag att höra.

När jag går till affären lämnar jag hörapparaterna hemma, medvetet. Jag går med nöje i min egen värld.

Via hörapparaterna har jag lärt mig att njuta av tystnaden och som musikfanatiker är det mycket det!

Jag kan fritt välja – höra eller låta bli att höra.■

Inom några veckor kommer de här DEAFMETAL®-hörapparat-smyckena att lanseras i Amazon-nätbutiken i USA. Snart börjar världserövringen.

Hörselnedsättning i arbetslivet

Källa: Hörselnedsättning i arbetslivet, Små insatser kan göra stor skillnad, Svenska hörsselförbundet rf

I Finland finns det cirka 750 000 personer med någon form av hörselskada eller hörselnedsättning enligt qtu. Många av dem är i arbetsför ålder. Hörselskadades Riksförbund (HRF) och Statistikmyndigheten i Sverige räknar med att av personer mellan sexton och sextiofyra år i arbetslivet har cirka tolv procent en hörselnedsättning. Ser man endast på dem i åldersgruppen fyrtiofem till sextiofyra år har cirka tjugo procent en hörselnedsättning.

En förutsättning för en fungerande arbetssituation på jobbet är att öppet kunna tala om sin hörselnedsättning och sina behov. Att under lång tid jobba i en bristfällig arbetsmiljö, utan hjälpmedel och rehabiliterande stöd, kan leda till allvarliga stress- och utmattningsymptom. För att underlätta situationen i arbetslivet, kan det behövas stödåtgärder. Ofta kan små insatser göra stor skillnad.

Arbetstagare med hörselnedsättning blir lätt utanför den spontana sociala gemenskapen på arbetsplatsen. Det är svårt att uppfatta vad som sägs under samtal där många människor pratar samtidigt, till exempel under kaffepausen. Att hela tiden vara tvungen att spänna sig för att höra kan orsaka trötthet, huvudvärk och stress och medföra koncentrationssvårigheter. Det kan leda till att man börjar undvika att delta i samtal och blir socialt isolerad.

Exempel på justeringar på arbetsplatsen

För att arbetstagare med hörselnedsättning skall kunna vara delaktiga i samtal är det viktigt att det finns tillgång till hörselhjälpmedel och att de används. Arbetskamraterna bör bli informerade om god kommunikation samt att alla ska värna om en god ljudmiljö på arbetsplatsen, utan buller.

Ett eget kontorsrum är många gånger den bästa lösningen för personer med hörselnedsättning. Öppna kontorslandskap kan inredas med ljuddämpande material, till exempel akustikplattor på väggar och i tak, skärmar mellan arbetspunkter, filtassar på stolsben samt tätningsslistor på dörrar och skåpdörrar. Tänk också på att eko gör det svårare att höra. Om det är möjligt, inred arbetsplatsens väggar och golv med textilier som dämpar ljud och ger kortare efterklangstid. Se också över ifall arbetsuppgifterna kan ändras. Mejl eller chattprogram kan användas för den interna kommunikationen, istället för telefonsamtal. Kanske kan kollegorna sköta arbetsuppgifter som innehåller telefonkommunikation och arbetstagare med hörselnedsättning andra arbetsuppgifter? Personer med hörselnedsättning kan ges möjlighet att arbeta på distans eller på deltid.

Vid möten är det betydligt lättare att följa med och vara delaktig när materialet finns tillgängligt skriftligt. Informera nya arbetstagare om hörselskador och hur de kan bidra för att underlätta kommunikationen.

Råd och hjälp

Det finns hjälp att få för att komma fram till vilka förbättringar som skulle passa bäst för er arbetsplats och era arbetstagare. Råd och hjälp med planering och justeringar på arbetsplatsen får man av:

- Rehabiliteringshandledare på sjukhusen
- Koordinator för frågor om arbetsförmåga, till exempel från arbets- och näringsbyrån
- Arbetshandledare
- Personal från anpassnings- och rehabiliteringskurser

Ekonomiskt stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen

Om en arbetstagare eller en person som skall anställas har en skada eller sjukdom kan man få ekonomiskt stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen av arbets- och näringsbyrån, TE-byrån.

Stöd som arbetstagaren kan få:

- Nya arbetsredskap eller möbler
- Ändringsarbeten på arbetsplatsen
- Hjälp i arbetet av en annan arbetstagare
- Om en arbetstagare behöver nya arbetsredskap eller möbler, eller om det behövs göras ändringsarbeten på arbetsplatsen, kan man få ersättning på upp till 4 000 euro från TE-byrån. Arbetsgivaren skall då delta i kostnaderna med ett rimligt belopp.

Observera att ansökan skall

Utrymmen med t-slinga märke har en inbyggd t-slinga.

skickas in på förhand, eller senast en månad efter att man gjort ändringen eller inköpet. Om en arbetstagare behöver hjälp av en annan arbetstagare kan den hjälpanne arbetstagaren få ersättning för högst tjugo arbetstimmar i månaden, under högst aderton månader. Ersättningen är tjugo euro i timmen. Det ekonomiska stödet skall sökas från den TE-byrå som finns i samma område som arbetsplatsen.

Mera information och ansökningsblanketter finns på: www.te-tjanster.fi → För arbetsgivare/företagare → Hitta medarbetare → Stöd för rekrytering → Stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen

Lönesubvention

Ifall en person som anställs har en sjukdom eller skada som väsentligt och varaktigt påverkar arbetsförmågan, kan arbetsgivaren ansöka om lönesubvention från TE-byrån. Subventionen är max femtio procent av lönekostnaderna, och subventionsperioden är tjugofyra månader i sänder.

Mera information: www.fpa.fi → För arbetsgivare/företagare

Det finns flera olika modeller av kommunikatorer.

Mera information: www.fpa.fi → Privatpersoner

Hörhjälpmedel

Hörapparaten mikrofoner fångar upp ljud och leder ljudet till örat. Hörapparater klarar av att dämpa starka ljud och förstärka svaga ljud, men hörapparaten klarar inte av att finjustera ljudet lika bra som örat. Hörseln blir inte "normal" med hörapparater.

T-slingan är en ledning som installeras i taket, under golvet eller till exempel under golvlisen, så att den går utmed väggarna i ett rum. I bland annat föreläsningssalar bör det finnas en t-slinga, men det finns också bärbara t-slingor som kan tas med till utrymmen där t-slingan saknas.

Genom att prata i mikrofon förs ljudet via t-slingan till de hörapparater som är inställda på så kallat telespoleläge, T-läge. Endast det ljud som kommer från mikrofonen hörs i hörapparaten. I T-läge tar hörapparaten inte in ljud av det som hörs runt omkring, till exempel skrapljud från stolsben eller sorl i utrymmet.

Ifall man har sin hörapparat inställd på så kallat mikrofon- och telespoleläge, MT-läge, hörs både det som pratas i mikrofonen och alla andra ljud runt omkring i hörapparaten.

Även halsslingor finns i olika modeller.

Kommunikatorn är en liten dosa som förstärker ljud. Vid till exempel möten kan kommunikatorn sättas mitt på bordet, och då förstärker den ljuden runt bordet. Det här ljudet förs sedan rakt in i hörapparaten via en T-slinga man har runt halsen. Kommunikatorn kan också användas utan hörapparat och fungerar bra som ett första hjälpmedel. Då använder den som behöver förstärkt ljud hörlurar, som är kopplade till kommunikatorn.

Ett **varseblivningssystem** består av en sändare till vilken man kan koppla till exempel telefon, brandlarm och dörrklocka. Sändaren kan vara formad på olika sätt, som en dosa eller som ett armband man har runt handleden. Då till exempel telefonen ringer, ljuder eller vibrerar sändaren och en lampa på sändaren blinkar. Varseblivningssystem får man från sjukhuset där man fått hörapparaten.

Detta är Roger™

Roger-sortimentet består av trådlösa mikrofoner och mottagare som gör att du kan höra tal klart och tydligt på avstånd och i buller. Mikrofonerna fångar upp talarens röst och överför den till mottagare som är anslutna till, eller installerade i dina hörapparater.

Varseblivningssystem

Roger Pen

Roger Table Mic II

Roger-mikrofoner

Roger Table Mic II är speciellt utformade för möten där flera mikrofoner kan användas tillsammans för att höra även i stora grupper.

Roger Select™ är en mikrofon som fångar upp talarens röst. Du kan lägga den på bordet och den skickar talarens röst trådlöst till dina öron.

Roger Pen™ är en smidig mikrofon med unik design som kan placeras på ett bord, hållas i handen eller bäras av en talare. Kan även streama telefonsamtal.

Roger-mottagare

Med en av Phonaks mottagare finns det en Roger-lösning nästan oavsett vilka hörapparater eller implantat du använder. Designintegrerade mottagare, uni-

versella minimottagare, hals-slingemottagare eller Roger-Direct™ streamar direkt till Phonak's senaste hörapparat-modeller.

Roger i olika situationer på arbetet

Placera en mikrofon på bordet så hör du dina kollegor klart och tydligt.

Flera Roger Table Mic II kan användas tillsammans så att du uppfattar vad alla säger även då deltagarna är många.

En föredragshållare kan använda en Roger-mikrofon som kopplas samman med bordsmikrofonerna. Under samtal på tu man hand, i en omgivning med störande ljud, kan din kollega bära en Roger-mikrofon om halsen eller fästa den på kläderna.

Multimedia

Anslut din Roger-mikrofon via ljudkabel för video-konferenser och internetsamtal. Roger Pen eller Roger Select kan användas för att streama telefonsamtal direkt till dina hörapparater eller implantat.

Förbättra taluppfattningen

Roger-tekniken mäter kontinuerligt den omgivande bullernivån. Om bullernivån stiger anpassar sig Roger-systemet automatiskt, så att talarens röst förblir hörbar över bakgrundsbullret.

Roger är kompatibelt med hörapparater och implantat från de flesta tillverkare. www.phonak.se/roger ■

ANNONS

Hörselskadad eller nedsatt hörsel?

Text: Gita Lindholm

Vilket ord skall nuförtiden användas, ordet hörselskadad eller hörselnedsättning/nedsatt hörsel? Det är en fråga som ofta förekommer i diskussioner. Svenska hörselförbundet rf har kollat upp saken med Institutet för de inhemska språken. Vi fick inget entydigt svar. De svarade att 1177 Vårdguiden i Sverige har använt nedsatt hörsel och hörselnedsättning som överbegrepp men att det är ju alltid är bättre att man samordnar termerna på svenska i Finland och Sverige. Hörselskadades Riksförbund (HRF) i Sverige använder oftast hörselskadad. Vi har också frågat våra medlemsföreningar vilket eller vilka ord de föredrar. Svaren vi fick av medlemsföreningarna var inte heller entydiga.

- Det blir nog att använda hörselskadad. När man frågar någon om de har en hörselskada så blir svaret oftast: nej, jag har ingen hörselskada, jag hör bara dåligt. Detta var en av orsakerna till att vi ändrade föreningens namn och tog bort ordet "hörselskadade".
- Angående användning av uttrycken om hörselnedsättning kontra hörselskada beror det på tillfället. Jag brukar ofta använda hörselskada men jag tycker inte det är ett bra uttryck. I vanligt tal pratar jag ofta om en tilltagande dövhet. Det är inte rumsrent i dag, men det är enklare att uttrycka sig på gammalt sätt så alla förstår vad jag säger.
- Varför inte använda hörselskada och hörselnedsättning parallellt? Alla som har nedsatt hörsel har inte en specifik skada. Man talar om en "normal" nedsättning av hörseln vid tilltagande ålder och alla som har en sådan upplever kanske inte att de har en "skada". Talar man om andras hörsel är det väl därför mest korrekt att tala om "hörselnedsättning", men om sin egen hörsel och andras vilka man känner till, kan man väl välja vilket man använder.
- I Sverige har HRF gått in för hörselskadad men alla är absolut inte överens om det begreppet, för att det låter för negativt. Själv tycker jag att det säger vad det handlar om, hörseln är skadad på något sätt, på olika sätt, det täcker allt, både nedsättning och ljudö-

verkänslighet, tinnitus. Alla som har problem med hörseln och kan behöva hjälp har ju inte en nedsättning av hörseln. Däremot säger jag hellre att jag HAR en hörselskada än att jag ÄR hörselskadad. Jag är ju inte hörselskadan utan den är bara en del av det som är jag. Jag skriver hellre personer med hörselskador än hörselskadade personer.

- Jag avskyr ordet hörselskadad, jag tycker att det betonar för mycket att man är "skadad" på något vis. Jag föredrar hörselnedsättning eller nedsatt hörsel. Tycker inte att funktionsvariation är tydligt då man talar om ett specifikt handikapp. Men det fungerar då man syftar på många olika sorts funktionsvariationer.
- Jag använder både och, hörselskadad och hörselnedsättning/nedsatt hörsel. Ibland är det ju faktiskt fråga om hörselskada. I föreningens folder och annan allmän info används hörselnedsättning/nedsatt hörsel.
- Vid föreläsningar säger jag: Jag HAR ett handikapp/en funktionsnedsättning, jag ÄR hörselskadad. Och sedan kanske man ibland förklarar orden hörselskadad/ hörselnedsättning/nedsatt hörsel. Vid allmänt samtal säger man oftast – jag hör dåligt – beror förstås på vem man talar med. Jag hör dåligt eller jag är hörselskadad... kan du tala lite högre? Hörselskadad och handikapp är ord som sitter in i benmargen och de är ord som man kan säga rakt ut och inte omskriva med en massa andra ord, så som det ofta blir med orden, hörselnedsättning och funktionsnedsättning. I skrift/ansökningar med mera använder jag alla ord beroende på hur texten löper. Ordet hörselskadad är ett begrepp då man hör dåligt och betyder inte att man är skadad. Till "gruppen hörselskadade" hör personer med nedsatt hörsel, tinnitus drabbade och så vidare.

Vilket eller vilka ord föredrar du att använda?

Vi vill gärna höra din åsikt i frågan.

Svenska hörselförbundet rf,
Georgsgatan 18, 00120 Helsingfors,
tfn/sms 050 476 2475, e-post kansli@horsel.fi

Covid-19 i Bolivia

Text: Giovanna Arauco

Översättning: Majja Nilsson

Foto: APANH

Alltsedan hälsovårdsministeriet tillkännagav de första bekräftade fallen av COVID-19 har bolivianska befolkning kastats in i en långsam men växande rädsla över hälsosituationen och frågar sig, vad händer om jag blir sjuk? Den 16 mars utlyste den bolivianska regeringen en strikt karantän och folket måste förse sig med basprodukter och stänga in sig i sina hem. Rädsla och förvirring rådde och gjorde det svårt att förstå vidden av pandemin. Och till det har det tillkommit något mycket värre, vilseledande information. Sedan mars och fram till idag finns det i Bolivia de som inte tror på virusets existens.

I och med karantän har fysisk närvaro i klassrummen bytts ut till virtuell närvaro genom olika internetbaserade plattformar. Men alla lärare och skolor har varken tillräcklig kunskap eller redskapen till omställningen, vilket har lett till att regeringen i början av augusti valt att avsluta skolåret som egentligen går till december. Fysisk närvaro i skolan innebär en smittorisk och lektioner via internetplattformar skulle kunna skapa stora ojämlikheter beroende på lärarnas kapacitet. Det är också stora skillnader mellan tillgång till internet i städerna och på landsbygden. Samtidigt varnade FN för de stora konsekvenserna en avbruten skolgång innebär för barn och ungdomar och utlovade stöd till Bolivia för att kunna genomföra utbild-

ning för alla genom att använda sig av internet, TV och skrivna medier om de valde att återuppta skolarbetet.

...alla lärare och skolor har varken tillräcklig kunskap eller redskapen till omställningen...

I och med pandemin har presidentvalet som skulle äga rum i maj skjutits upp, först till ett senare datum i maj för att senare flyttas till sjätte september. Detta har inte uppskattats av oppositionen. När hälsoministern sedan gick ut och varnade för att hålla val på grund av pandemin och den nationella valkommittén flyttade valet ytterligare en gång, till den adertonde oktober, utbröt oroligheter med vägblockader mellan landets största städer. I ett land där sjukvårdssystemet redan stod på knäna hade nationell enighet varit den bästa möjligheten för att gemensamt stötta landets sjukvårdspersonal i kampen mot viruset. Istället har polariseringen ökat och de sociala protesterna genom demonstrationer, det vill säga stora folksamlingar, ökat spridningen av viruset. Efter ett par dagar med sammandrabbningar mellan de som stödjer den sittande presidenten och de som är emot fortsätter blockaderna av vägarna, vilket försvårat transporten av syrgas, mediciner och mat. Svårast är kanske situationen för dem som har famil-

jemedlemmar vars liv beror på tillgången av syrgas.

APANHs arbete

APANHs medlemmar, familjer med barn som har hörselskada, är ofta familjer från enklare förhållanden och därför med stora behov. De behöver stöd från oss i APANH vad gäller information kring pandemin. Vi har informerat om hur de kan förhålla sig både vad gäller specifikt för pandemin, till exempel hur de ska prata med sina barn om situationen, men också kring de eventuella ekonomiska ersättningar som går att söka för familjer med barn med funktionsnedsättningar. Vi förmedlar också generell information via till exempel WhatsApp, en telefonapplikation där man förutom att skicka skriftliga meddelanden kan skicka dokument och foton, ungefär som via e-posten. På så sätt kan man förmedla de olika åtgärder staten vidtagit vad gäller pandemin. En stor del av arbetet för oss i APANH under pandemin har varit att förmedla information.

Den nya verkligheten har fått oss att inse att de aktiviteter vi hade planerat inom projektet med Svenska hörsselförbundet rf inte är tillräckliga och dessutom är många av dem omöjliga att genomföra när en strikt karantän råder. Därför har vi arbetat om vår aktivitetsplan och allt arbete beror nu på användandet av virtuella mötesrum och andra digitala medier. Genom

virtuella nätverk håller vi kontakten med våra medlemmar. Vi har återupptagit vårt arbete med hörsselföreningen ASHICO för att tillsammans arbeta fram förslag för ett gemensamt påverkansarbete, för att se till att också hörselskadade tas i beaktande av våra politiker.

I och med pandemin har utbudet av virtuella plattformar synliggjorts och ökat. Men allt är inte tillgängligt för alla. Genom vårt arbete med våra hörselskadade medlemmar samt våra kollegor i ASHICO har vi sett vilka redskap som bäst fungerar. Efter mycket undersökande arbete har Gabriel, projektkoordinator i projektet med Svenska hörsselförbundet rf, byggt en workshop kring ämnet inkludering i det virtuella. Där redogör han för de olika nätverktyg som finns och kan läras ut för att tillgodose, framförallt de behov hörselskadade har. Vi har nu presenterat workshopen två gånger. Först workshopen i APANH:s regi, den var öppen för allmänheten och hade deltagare så långt ifrån som Mexiko och Guatemala. Cirka åttio personer deltog. Efter god feedback från det stora antalet deltagare, har vi nu presenterat den igen under ett symposium om funktionsnedsättning och covid-19. Den här workshopen genomfördes av nätverket för inkludering, ett nätverk där vi medverkar och som arbetar för inkludering av personer med funktionsnedsättning i samhället.

Trots att skolarbetet officiellt avslutats så tänker vi inte ge upp vårt arbete för att förbättra situationen för hörselskadade inom skolan. Snarare tvärtom. I de workshops vi genomfört har

"Innan covid-19: Giovanna Arauco och Gabriel Alessandri, APANHs projektpersonal firar föreningens tioårs jubileum i mars 2019."

vi haft lärare som medverkat. Också ansvariga för funktionshinderfrågor i Cochabambas kommun har deltagit. Därför vet vi att det finns ett intresse från myndigheternas sida att lära sig mera om tillgänglighet på nätet. Det kommer vi nu att arbeta vidare med och vi kommer att kontakta departementets skolansvariga med erbjudan om att genomföra workshopen med departementets lärare. Genom vårt stöd från Svenska hörsselförbundet rf kan vi erbjuda de här workshopparna gratis och det ökar möjligheten att få ett positivt svar från myn-

digheterna. Därför vill vi tacka er för det stöd ni ger oss. Trots att det är våra myndigheter som borde stå för den här typen av kunskap så är det tyvärr inte så verkligheten ser ut. Men genom ert stöd kan vi jobba för en mer tillgänglig skola för hörselskadade.

Vi hoppas att vi längre fram kan återkomma med information om hur vi genomfört workshops med departementets lärare och då berätta om hur Svenska hörsselförbundet rf stött hörselskadade barns rätt till utbildning i Bolivia. ■

Bra ljudmiljö på arbetsplatsen

En arbetslokal har bra ljudmiljö när den är fri från buller, ekon och andra störande ljud och har en bra akustik. Det ska vara lätt att uppfatta tal. Detta är speciellt viktigt för personer som har nedsatt hörsel. Bra ljudmiljö är särskilt angeläget i lokaler som används för möten, utbildning, pauser i arbetet och i andra sammanhang med muntlig kommunikation.

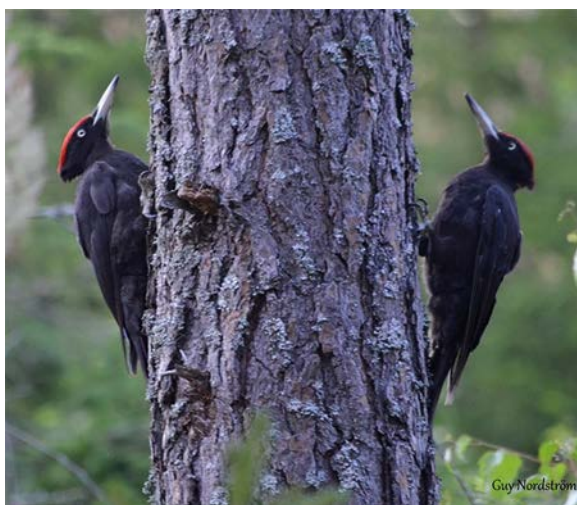
Det är svårt att koncentrera sig på arbetet i en bullrig miljö med dålig akustik, det leder till stress och trötthet. Det finns buller av många olika slag. Det kan uppstå av ventilation, maskiner och annan teknisk utrustning. Det kan också vara röster eller ljud från trafiken.

Akustiken i arbetslokalen beror framför allt på efterklangstiden och ekoeffekten i rummet. Val av material vid inredning inverkar på ljudmiljön. Det är därför viktigt hurudant material man väljer.

Praktiska tips

- Gardiner, mattor, möbelfilt med mera förbättrar ljudmiljön.
- Buller från ventilation, maskiner och annan teknisk utrustning kan ofta dämpas, bland annat genom underhåll, justeringar och ljudisolering.
- Dagsljuset och ljuset från lampor bör vara jämnt fördelat och bländfritt.
- Konferensrum, också mindre rum, skall ha bra teknisk utrustning, till exempel mikrofoner för deltagarna. Se också över de sociala utrymmena som arbetstagarna samlas i.
- Akustikkonsulenter kan anlitas för att se över akustiken på arbetsplatsen.
- Telefon och övriga varseblivningsapparater kan också ljuda, blinka eller vibrera.
- Genom att tidigt åtgärda olägenheter mår de anställda betydligt bättre, vilket inte bara förebygger ohälsa och sjukskrivningar, det har också betydelse för produktiviteten.

Källa: Broschyr, Hur hörs det på arbetsplatsen? Ljudmiljö

Spillkråkan har skarp hörsel

Spillkråkan har så skarp hörsel att den kan höra att hästmyrorna rör sig inne i en granstam. Den hackar sedan ett hål in till myrorna med sin kraftiga näbb, och sträcker ut sin långa, smala, klibbiga och hullingförsedda tunga långt in i myrboet och fångar myrorna. Sitt svenska namn har spillkråkan fått av att den spiller träspån omkring sig när den hackar ut sitt bo ur en trädstam.

Källa: <https://www.wildlifegarden.se>

Foto: Guy Nordström

Värva nya medlemmar

Tillsammans
hör och
hörs vi

Medlemsvärvarens kontaktuppgifter:

Efternamn

Förnamn

Adress

Postnummer

Ort

Tfn

E-postadress

Förening

Datum

Underskrift

Medlemsvärvningskampanj

Har du vänner eller bekanta som funderat på att ansluta sig till en våra medlemsföreningar, eller känner du personer som skulle gynnas av föreningens gemenskap och hörselinformation? Svenska hörsselförbundet rf ordnar en medlemskampanj under tiden 1.3.2020 - 30.10.2020. Genom att värva tre nya medlemmar får du som värvare ett tio (10) euros gåvokort till S-kedjans butiker (till exempel S-market, Prisma, Sale, Alepa).

Regler angående värvningen: För att erhålla ett tio euros gåvokort för värvning, skall alla tre nya medlemmar finnas på samma talong. Talongen får också kopieras, om du önskar värva ytterligare tre medlemmar. Uppgifterna kan också fyllas i på nätet på www.horsel.fi. Gåvokorten postas löpande till värvarna.

Du kan även ansluta dig själv som medlem genom att använda talongen och samtidigt värva två andra, nya medlemmar.

Talong för ny medlem:

Efternamn	Förnamn	Födelsetid
Adress		e-post
Postnummer	Ort	
Förening		

Efternamn	Förnamn	Födelsetid
Adress		e-post
Postnummer	Ort	
Förening		

Efternamn	Förnamn	Födelsetid
Adress		e-post
Postnummer	Ort	
Förening		

Svenska hörselförbundet rf
Georgsgatan 18, 00120 Helsingfors
Tfn 050 476 2475
e-post: kansli@horsel.fi

Mottagaren
betalar
portot

Svenska hörselförbundet rf

KOD 5014254

00003 SVARSFÖRSÄNDELSE

Att få möta publiken är oslagbart

Text: Birgitta Kronberg

Foto ur hemarkiv

Thomas Enroth

38 år, är heltidskompositör och musiker. Han är gift med Helene Nyberg och deras älskade hund Elsa är mycket viktig i hans liv. Thomas har jobbat med musik i hela sitt liv och har Norden som sitt arbetsfält.

Han har varit aktuell i sommar med programmet "En sommarkväll på Thomas Enroths brygga" som ännu kan ses på NetTicket Live: <https://live.netticket.fi/?language=sv>

Vi hörs redaktion har noterat att Thomas Enroth, som är en begåvad, yrkesaktiv ung musiker, brinner för att ge musikupplevelser med bra hörbarhet för alla. Musik för samman människor men hur ser han på kulturlivet nu då pandemin stängde ner det mesta. Vi ställde några frågor till Thomas.

Hur har du som heltidsföretagare inom musikvärlden upplevt denna vår och sommar?

Att vara företagare i dag inom musik är mycket svårt, dock kommer jag att överleva coronakrisen, tack vare enormt hårt jobb i många år.

Jag har fått mail av bland annat andra artister, musiker och nöjesbolag som skriver att det är ingen idé att göra något nu. Tänker vi alla så, har vi inga konsertsalar kvar, det är så fel mot publiken. Det finns många som törstar efter kultur, live musiken har aldrig haft en så viktigt plats som just nu. I sorg

används musik, i glädje likaså, när man har begravingar är musiken mycket viktig, när man gifter sig lika viktig, när man skall göra välgörenhetskonsorter då är musiken central. Och när, om inte nu, är musikens uppgift stor. Tänker vi pengar nu, då är vi helt fel ute, för mig är kultur så mycket mera. Är det en person jag berör, är det hundra procent glädje för mig och mottagaren. Det är hemligheten med att ge och att få.

"Det kändes som en viktig sak att texta programmet"

Hur kom tanken att texta det tredelade programmet "En sommarkväll på Thomas Enroths brygga?"

Det kändes som en viktig sak att texta programmet som kan ses på NetTicket Live: <https://live.netticket.fi/?language=sv>. Jag vet att många av min publik uppskattar det. Därför har

jag även planer på att ge ut ett texthäfte till mina låtar inom kort. Vi har även tänkt på att i framtiden ha texterna med på konserterna, då kan man läsa sångtexterna och har lättare att följa med. Bättre hörbarhet via textning är något vi jobbar vidare på.

Hur ser du på framtiden?

Jag tror att det blir en annan framtid för konserterna. Dock vill jag inte säga att det blir sämre, men jag tror att det blir mycket viktigt att även göra mindre konserter. Kultur är så viktigt just nu i dessa tider. Jag är sysselsatt med en musikal som jag skriver musik till och fyra olika skivor skall spelas in i höst. Har mycket jobb hela tiden. Jag är även hårt anlitad för att försvara kulturen i dessa svåra tider, skriver insändare och försöker påverka.

Man känner sig lycklig och glad, samtidigt känner man en enorm sorgsenhet över att många inte riktigt tar detta med corona på allvar. Vi som försöker bygga upp detta på nytt, med att ha avstånd mellan alla i publiken, gör som vi blir tillsagda av alla myndigheter, tar in cirka trettio procent av vad man får ta in i en sal för att undvika närkontakt med publik, har med mera personal som hjälper till och så vidare. Vi står samtidigt och ser på när resebolag ordnar trånga flygresor, när stora festivaler med tusentals personer genomförs, berusande själar som står och ropar varandra i öronen, och trånga köpcentra.

Visst är det också viktigt, men är det verkligen rätt tid för det just nu? Att samhället måste öppnas upp finns ingen tvekan om, men går det för fort?

Jag tycker att femhundra-gränsen borde ha hållits till årets slut. Jag ser detta både inifrån och utifrån, och vet hur viktig kultur är i dessa tider. Det ser vi på våra turnéer. Vi är så glada att se att så många kommer och vi försöker vårt bästa med att alla skall känna sig trygga. Media har total makt över corona bland annat med vilka rubriker de skriver. Det är också en sak som man många gånger blir fundersam över. Alla behöver vi fakta, men alla antaganden om vad som komma skall tror jag många av oss klarar oss bra

utan. Ansvaret ligger nu hos dig och mig, vi måste nu försöka med de medel vi har och göra vårt bästa. Jag tror att ju fortare folk fattar att detta virus inte försvinner, ju fortare kan vi lära oss leva med detta. Avstånd får vi nog lära oss att leva med en lång tid framöver är jag rädd.

Men det är så viktigt att man gör kultur där man står, med de medel som finns. Har man publik mellan femtio till femhundra kan man göra mycket och jag tror att vi åker tillbaka dit inom kort.

Annat du kommer på och vill berätta?

Att turnera i dessa coronatider och att få möta den fina publik vi har är oslagbart. Man

ser storheten med live musiken, hungern efter upplevelsen bland publiken och för oss som förmedlar våra känslor, samt mötet med publiken och publikens enorma stöd.

Jag är tacksam att få jobba med världens bästa yrke, har man jobbat hårt tidigare, så får man jobba hundra gånger mera nu. Och jag är helt säker på att denna kris, som enligt mig också kan vara ett steg framåt för kulturen, på sikt kommer att föra något gott med sig. ■

Kvartalets ros

Kvartalets ros går denna gång till textade utsändningar.

”En sommarkväll på Thomas Enroths brygga”, Indigo Music 2020.

I tre textade avsnitt diskuterar artisterna om karriären, livet och om coronan och dess inverkan. Programmen kan ses på NetTicket Live: <https://live.netticket.fi/?language=sv>

”Andakter och De vackraste sommarsångerna” med Väståbolands svenska församling.

Kan ses på YouTube: <https://www.youtube.com/channel/UC7LSsbQNKgR3CtwfVfoXZqA/videos>

”Högmässa i Åbo domkyrka” med Åbo svenska församling.

Sänds via Virtuaalikirko <https://www.virtuaalikirko.fi/> men skrifttolkning fungerar endast under direktsändningarna via Zoom. Denna ros går också till skrifttolkarna och till Eija Isaksson som beställde dem.

Digital vänverksamhet - SAMS nya projekt

Text: Irene Bäckman, SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf Frivilligkoordinator i Österbotten

Foto: Sofia Jernström

SAMS -Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf har som syfte att främja och förverkliga jämlikhet och full delaktighet i samhället för personer med olika funktionsnedsättningar i Svenskfinland. SAMS vänverksamhet förmedlar frivilligvänner till personer med funktionsnedsättning. Ett vänpar brukar träffas fyra till tio timmar i månaden och göra något roligt tillsammans på fritiden. Vad man hittar på beror på vilka gemensamma intressen man har. Nu har SAMS vänverksamhet beviljats medel för att under hösten pröva digital vänverksamhet.

SAMS vill göra fler delaktiga i samvaro via internet

Under coronapandemin har många inte kunnat träffa sina vänner och sin familj som vanligt. Många hör till riskgruppen för viruset och är rädda för att bli sjuka. Andra bor på boenden där man inte fått ta emot besökare. Istället har en del hållit distanskontakt. Alla har ändå inte tekniken eller kunskapen för att kunna göra det. Därför har SAMS vänverksamhet i somras startat projektet Digital vänverksamhet. Målet med projektet är att förbättra tekniskt kunnande och skapa nya vänskapsband.

SAMS har parat ihop frivilliga som ska hålla distanskontakt med varandra under hös-

ten. Alla deltar hemifrån med hjälp av dator, surfplatta eller smarttelefon. De som inte har tekniken får låna en surfplatta med lättlästa instruktioner som sänds hem på posten. På hösten ordnas en utbildning, där deltagarna får lära sig att använda olika digitala verktyg samt vad man kan göra tillsammans på distans. Många är helt nya för varandra och får börja lära känna varandra, men en del av vänparen har träffats redan en längre tid. Via surfplattan kan de göra olika saker ihop, till exempel diskutera, visa bilder för varandra, upptäcka nya saker på nätet eller besöka en virtuell bar.

Maj Ilola har anställts som projektkoordinator, hon jobbar också som evenemangs- och informationskoordinator på SAMS och håller på med att planera SAMS 10-års jubileumsseminarium. Dessutom arbetar två frivilligkoordinatorer vid SAMS som hjälper till med projektet. Du kan följa med projektet under hösten på SAMS hemsida. Läs mera på samsnet.fi/fritid

Distanskontakt med hörselnedsättning

Vi kontaktade Siw Östman på Svenska hörselförbundet rf för att höra hennes åsikt om vår nya verksamhet och för att få tips om vad vi bör beakta gällande hörselnedsättning och videosamtal. Siw påpekade att

Maj Ilola, koordinator för projektet Digital vänverksamhet.

det viktigaste vid videomöten med en person som har nedsatt hörsel är att prata tydligt. Ifall personen med nedsatt hörsel använder sig av läppavläsning i kommunikationen måste hon/han tydligt kunna se ansiktet på den som pratar. Den som har en hörselnedsättning kan också ha nytta av textning på videomöten. Utnyttja därför chattfunktionen som finns i videomötesprogrammet. Samtalsparten kan skriva i chatten som tillägg till att prata. Den som har ett skrivtolkningsbeslut kan be om hjälp av en skrivtolk. Fundera tillsammans, med den man ska möta, på lösningar som passar båda. Eventuellt kan man ta hjälp av transkriberingsprogram på nätet.

Siw berättade att det finns olika tekniska hjälpmedel, men nyttan av dem är individuell. Att talturer fördelas vid videomöten är en fördel för personer med hörselnedsättning. Då talar bara en person i gången och det hörs tydligare än vid ett vanligt möte, där flera personer kanske pratar med varandra samtidigt. ■

Skattelättnad på grund av hörselskada?

En läsare har ställt en fråga till Svenska hörselförbundet rf och Vi hörs

Läsarfrågan:

Vilka möjligheter finns det att få avdrag i beskattningen för hörapparater, hörhjälpmedel, batterier med mera om man har nedsatt hörsel?

Juristens svar:

Tack för frågan. Frågan är intressant. Det finns inte tydliga anvisningar om det här hos vare sig skatteverket eller skattebetalarnas förbund. Det finskspråkiga hörselförbundet har inte heller besvarat dylika frågor tidigare. Det går ändå att hitta svar genom att beakta vissa skatterättsliga principer och etablerade kutymmer inom skatteverket. För att underlätta frågan har jag gjort ett beslutsträd som besvarar frågan här intill.

För det första kommer vi till den klassiska frågan om dessa kostnader handlar om så kallade sedvanliga levnadskostnader eller inte. Det finns argument både för och emot. Å ena sidan behöver du antagligen dessa i ditt sedvanliga liv och således kunde de tolkas som sedvanliga levnadskostnader. Å andra sidan behöver inte alla människor hörapparater, hörhjälpmedel med mera i sina liv om de inte har hörselnedsättning. Då går det att argumentera i enlighet med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning om behovet av en skälig anpassning, så att du inte belastas ekonomiskt inkom på grund av din funktionsnedsättning. Det väsentliga att känna till här är ändå

att om kostnaden tolkas tillhöra sedvanliga levnadskostnader så är de inte heller avdragsgilla.

Men det är lättare att börja med några kvalificeringsfrågor. Behövs dessa hjälpmedel överhuvudtaget för att tillbringa dig inkomst? Och överstiger dina kostnader för inkomstförvärv under året med 750 euro? Om du svarade nej till någondera av dessa frågor, så behöver du inte göra något. Utan inkomster går det inte att göra avdrag och skatteverket drar automatiskt av 750 euro från löneinkomsterna.

Den andra viktiga frågan är om du redan får samhällets understöd för att täcka dessa kostnader? Om de redan bekostas av samhället, så kan de inte dras av i beskattningen en gång till.

Om du själv bekostar utgifterna och de behövs för ditt arbete är det möjligt att argumentera att de behövs som verktyg i ditt arbete. Då kan du dra av anskaffningsutgifterna, serviceutgifterna (till exempel nya batterier) och reparationsutgifter. I och med att många hjälpmedel allt mera börjar påminna om datorer eller fungera som tillägg för användning av datorer så går det eventuellt också att argumentera för avdrag. Då är tumregeln den att om det finns bevis för att verktyget används för arbetet så är avdraget 50 procent. Om det finns bevis för att verktyget huvudsakligen använts för arbetet eller att den används till exempel för att förvärva betydande biinkomster så är avdraget 100 procent.

Om du gör den bedömningen att hörhjälpmedlen behövs för arbetet och är avdragsgilla så kan du redogöra för dessa i skattedeklarationen. Det är möjligt att skatteverket granskar din deklaration och är av åsikten att dessa tillhör sedvanliga levnadskostnader. Det finns i dagsläget inga tydliga prejudikat eller instruktioner i frågan, men om avdraget inte godkänns så kan du be om rättelse till skatterättsenämnden. Då kan du som sagt exempelvis argumentera dels med hur nödvändigt redskapet är för förvärv av inkomster. Dessutom kan du i enlighet med FN:s funktionshinderskonvention argumentera att du inte ska belastas ekonomiskt inkom på grund av din funktionsnedsättning. Således borde en skattelättnad på grund av nödvändiga arbetsredskap tolkas som en skälig anpassning i ditt fall. Argumentet går ut på att utan skäliga anpassningar så skulle du bli i en sämre position än andra i samhället som inte har hörselnedsättning. Detta i sin tur kan tolkas som diskriminerande och potentiellt lagstridigt. Utöver dessa nu redogjorda aspekter kan det vara klokt att utreda om du kunde vara berättigad till ett så kallat invalidavdrag. Då bör invaliditetsgraden i regel vara åtminstone 30 procent.

Elias Vartio

Juridiskt ombud, SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder r.f.

Kan jag få avdrag i beskattningen för hörapparater, hörhjälpmedel, batterier med mera på grund av nedsatt hörsel?

Behövs dessa för förvärvsinkomst?

Och överstiger kostnader för förvärv av inkomster 750 euro under året?

Om du svarar "ja" på bägge frågorna

Om du svarar "nej" till någondera av frågorna

Tillhör dessa sedvanliga levnadskostnader?
Eller får du redan understöd för att täcka dessa kostnader?

Ja

Nej

Kostnader som redan täcks av samhällets understöd kan inte dras av i beskattningen en gång till.

Om skatteverket bedömer att dessa vore sedvanliga levnadskostnader som skulle likställas med till exempel sedvanlig hemelektronik eller hälso- och sjukvårdskostnader så kan de inte heller dras av i beskattningen.

Vänligen notera att en funktionsnedsättning inte nödvändigtvis är anknyttad till sjukdom eller dålig hälsa.

Resultat: Inga ytterligare avdrag kan göras men inga åtgärder krävs av dig

Om du kan likställa hjälpmedlet som ett verktyg som behövs för ditt arbete så kan du dra av:

- anskaffningsutgifterna för redskapen
- serviceutgifterna för dem
- reparationsutgifterna för dem.

Det kan också vara möjligt att i vissa fall likställa hjälpmedlen med datorer och dess tillägsdelar. Då gäller följande:

Det finns bevis för att datorn använts för arbetet. Avdrag på 50 %.

Det finns bevis för att datorn huvudsakligen har använts för arbetet eller att den har använts till exempel för att förvärva betydande biinkomster. Avdrag på 100 %

Resultat: Du behöver själv redogöra för dessa avdrag i skattedeklarationen. Eftersom inga tydliga instruktioner eller prejudikat finns är det möjligt att dessa inte godkänns av skatteförvaltningen.

Om du är missnöjd med beslutet kan du be om rättelse till skatterättelsenämnden.

Då kan du exempelvis argumentera med att du i enlighet med FN:s funktionshinderskonvention om behovet av skäliga anpassningar för att inte belastas av funktionsnedsättningen och de kostnader den kan medföra.

Om hörselhjälpmedel inte tillbringar inkomst, kan det inte heller dras av i beskattningen.

Om du har löneinkomster beviljas du automatiskt avdraget på 750 euro. Skatteförvaltningen gör avdraget för dig. Avdraget kan dock inte vara större än din löneinkomst.

Resultat: Inga ytterligare avdrag kan göras men inga åtgärder krävs av dig

Malax Kommun

www.malax.fi

100
1920 - 2020

esse elektro-kraft

BIOGAS

Naturlig bryg

Västra Jeppovägen 288
(längs med Riksväg 19)
www.jeppobiogas.fi

För renare
luft & miljö

Jeppo Biogas Ab
Jepuan Biokaasu Oy

Energi och växtkraft Energia ja kasvovoimaa

International Art Gallery

Art Bank

Salvador Dali Private Exhibition
Inträde / Sisäänkäynti: 10:-

Art Bank | 0400 524177
Köpmangatan 24, Pargas
www.artbank.fi

Barman Anders Fma

- Timanttiporaukset ja -sahaukset
- Diamantborrning och -sågning
- Kaikki rakennussaneeraukset
- All byggnadssanering

040 728 7339

Rosenlundsvägen 83, 10710 Snappertuna

Hörapparatsbatterier

Hörapparaten behöver batterier för att fungera. Batteriets livslängd varierar. Det beror bland annat på hur mycket förstärkning personen behöver i hörapparaten. Ju mer nedsatt hörsel en person har, desto kortare batterilivslängd, eftersom hörapparatsens förstärkning då måste ökas. Som exempel kan nämnas moderna hörapparater som kopplas till telefonen trådlöst, drar också mera ström från batteriet.

Många av Svenska hörsselförbundet rf:s **medlemsföreningar förmedlar batterier** på sina träffar och sänder även per post. Kontakta din förening och fråga uppgifter om pris samt var och hur du kan köpa batterier. Batterier kan även köpas direkt från ett företag.

Här några exempel:

Batteriservice EGIL

PB 135, 00201 HELSINGFORS

Kundservice på finska och svenska. Batterier kan beställas via nätet, sve.egil.mycashflow.fi, epost: info@egil.fi eller per tfn 050 563 4822, helst efter kl. 14. Ifall du inte får svar, ringer företaget upp dig senare. Räkning bifogas. Porto ingår.

Audienta Oy

www.audienta.fi

Beställning via nätet eller via e-post info@audienta.fi eller tfn 06 356 3330

Kuulotekniikka

www.kuulokauppa.fi

Batterier kan beställas via nätet, epost: dick.lundmark@kuulotekniikka.com eller genom att ringa Dick Lundmark, tfn 040 167 9929. Inga postkostnader tillkommer.

Kuulolaiteparistokauppa

www.kuulolaiteparistokauppa.fi

Beställning vi nätet eller via e-post info@kuulolaiteparistokauppa.fi eller tfn 09 2316 9050

Kuulotarvike

www.kuulotarvike.fi

Beställning via nätet eller via e-post asiakaspalvelu@kuulotarvike.fi eller tfn 09 739 739.

Novavox Oy Ab,

Johan Wikström

www.novavox.fi

Du kan göra beställningen via epost: johan.wikstrom@novavox.fi, genom att skicka ett textmeddelande eller ringa tfn 050 526 0381

ANNONS

Massörs-
mottagning
★
**SUNE
EKSTRAND**
★★★
Fagernäsvägen 289,
68570 LARSMO
GSM 0400-162 994

Sähköasennukset & Sähkötarvikemyymälä
Elinstallationer & Eltillbehörsbutik
KONTAKTOR
Myllärinkatu 26, 65100 Vaasa
06 3177 900 kontaktor@kontaktor.fi

Köpes antikviteter
i hela svenska Österbotten
- 1700-1800-tals möbler oberoende av skick
- Arabiaporsliner, glasföremål från Berga,
Sandnäs o. Grönvik
- Övrigt antikt lösöre, hela dödsbon och privata museér
Köp- och försäljning Raul Pohjonen
Idrottsg. 19, Gamlakarleby. Svar på svenska 06-831 3137, 044-913 8284

Kontant betalning
Varorna
avhämtas.

Noterat

HRF representant invald i EFHOH

Alf Lindberg från Hörselskadades Riksförbund invaldes som ny styrelseledamot i EFHOH, The European Federation of Hard of Hearing People i slutet av maj. Alf Lindberg har i många år arbetat för ett tillgängligare, hörselsmartare samhälle, som ombudsman på Hörselskadades Riksförbund förbunds-kansli i Sverige. HRF nominerade Alf Lindberg framför allt för att stärka EFHOHs, den europeiska hörselskadeorganisationen arbete för ett hörselsmart Europa.

EFHOH är en paraplyorganisation som samlar Europas 24 hörselskadeorganisationer, däribland HRF och Svenska hörsel-förbundet rf. EFHOH är en plattform för opinionsbildning och intressepolitiskt på-verkansarbete.

Källa: HRF.se/nyheter

WHO: "Låt inte hörselnedsättningen begränsa dig"

Ungefär 466 miljoner människor runt om i världen beräknas ha en måttlig eller grav hörselnedsättning, som påtagligt påverkar deras liv och vardag, uppgav världshälsoorganisationen WHO, med anledning av World Hearing Day den 3 mars 2020.

WHO uppskattar att antalet hörapparatanvändare egentligen borde vara ungefär sex gånger större än i dag. Hörselvård ska vara en del av den allmänna hälsovården i alla länder, anser WHO. "Vår vision är en värld där alla som lever med hörselnedsättning kan uppnå sin fulla potential", sa WHO:s generaldirektör Dr Tedros Adhanom Ghebreyesus i ett uttalande. WHO:s budskap på World Hearing Day den 3 mars var: "Don't let hearing loss limit you." (Låt inte hörselnedsättning begränsa dig).

WHO uppmanar allmänheten att testa sin hörsel och ta tag i sina hörselproblem. Tidig upptäckt och tidiga hörselvårdsinsatser skapar bättre förutsättningar för studier, arbete och kommunikativ delaktighet. Det är ändå alldeles för få som söker hörselvård i de länder där hörselvård finns att tillgå.

Källa: hrf.se

Tolktjänst, också på främmande språk, för personer med funktionsnedsättning

I fortsättningen begränsar FPA inte en persons rätt till tolktjänst utgående från vilket språk personen använder. Förutom finska, svenska, finskt teckenspråk eller finlandssvenskt teckenspråk, kan alltså kommunikationsmetoden vara till exempel skrivtolkning på engelska eller ryskt teckenspråk. För att tolkning ska kunna ordnas förutsätts dock att språkkunniga tolkar hittas för beställningarna.

Om de serviceproducenter som har ett avtal med FPA, inte har sådana tolkar anställda, som kan tillhandahålla tjänsten med den kommunikationsmetod som kunden använder, försöker man ordna tolkning genom direktupphandling.

Tolktjänst för personer med funktionsnedsättning tillhandahålls fortsättningsvis endast av tolkar som har utbildning för att tillhandahålla tolktjänst för personer med funktionsnedsättning.

Kunduppgiftsblanketterna TU10, TU11 och TU12 kommer att uppdateras. Innan de nya kunduppgiftsblanketterna finns tillgängliga kan kunderna meddela Centret för tolktjänst för personer med funktionsnedsättning om de behöver tolkning på något främmande språk.

Källa: FPA:s nyhetsbrev

Förening bytte sitt namn

Flera av Svenska hörselförbundet rf:s föreningar har under åren bytt namn. Senast i turen är Svenska hörselskadade i Borgånejden rf som den här våren har bytt namn och heter nu Hörselföreningen i Östnyland rf.

Skicka hälsningar och önska *God Jul* i Vi hör

Priset för hälsningar är 10 euro för max 80 tecken (mellanslagen medräknade).

Välj något av bildförslagen och i vilket nummer av Vi hör hälsningen ska publiceras.

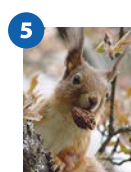
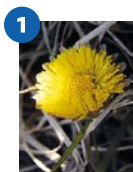
Önskar du sätta in en egen liten bild tillkommer en kostnad på 5 euro på annonspriset.

Självklart kan du till ett högre pris få en större hälsningsruta.

Skicka hälsningarna och eventuella frågor till:

Svenska hörselförbundet rf
Georgsgatan 18, 00120 Helsingfors
050 476 2475
eller gita.lindholm@horsel.fi

Vi hör nummer 4 utkommer i december.
Deadline är 30.10.2020

Din hälsningstext (texta tydligt)

Bild nummer: _____

Fakturer

Namn: _____

Adress: _____

Postnummer och ort/e-post: _____

----- Vik -----

Svenska hörselförbundet rf
Georgsgatan 18, 00120 Helsingfors
Tfn 050 476 2475
e-post: kansli@horsel.fi

Mottagaren
betalar
portot

Svenska hörselförbundet rf
KOD 5014254
00003 SVARSFÖRSÄNDELSE

Middag för fyra kommer också att arrangeras bland annat i Nykarleby och i Västnyland.

Middagsträff för fyra

Middag för fyra, är ett nytt projekt i Svenska hörsselförbundet rf:s regi. Konceptet för projektet är att förbundet bjuder fyra medlemmar per medlemsförening på en tre-rättersmiddag och en gemytlig samvaro. Detta för att de fyra personerna, i hörselns tecken, ska bli bekanta med varandra.

HiA – Hörselskadade i arbetslivet rf var först ute. Fyra män i arbetslivet kom samman med förbundets evenemangskoordinator Siw Östman en kväll i augusti på restaurang Hejm. Som hjälp för hörbarheten hade Siw med sig hörhjälpmedel och ett transkriberingsprogram, vilket uppskattades av de fyra gästerna. Transkriberingsprogrammet kan känna igen ord och sedan skriva ner dem mycket snabbare än en människa kan känna igen ord och sedan skriva ner dem.

Kvällen var mycket lyckad. De fyra deltagarna tyckte att det var lärorikt och roligt att träffa andra människor med en liknande hörselsituation som den egna. Alla fyra ville träffa varandra igen och utväxlade kontaktuppgifter då middagen avslutades.

Österbottnisk Sommarsamling i Karleby

Ett sjuttiotial hörselskadade deltog i sommarsamlingen på Ungdomscentra Villa Elba i Karleby en solig sommarlördag i augusti.

Dagen inleddes med en välsmakande lunch till musik av Jan-Erik Nordström och Pekka Rannisto. Det blev också tid över att bekanta sig med den natursköna omgivningen.

Programmet inleddes med välkomsthälsning av arrangörsföreningens ordförande, Bo-Henry Simell. Mikaela Vickman presenterade verksamheten på Villa Elba, ett internationellt ungdomscentra. Karleby stads hälsning framfördes av stadens PR-man, Gamla-Kalle alias Alf Mylläri. Festtalet hölls av chefsöverläkare Pirjo Dabnell från Soite. Hon presenterade Soites verksamhet och värdegrunder samt den roll Soite har för nejdén. Siw Östman framförde Svenska hörselsbundet rf:s hälsning och berättade om kommande verksamhet. Medlemsföreningarna framförde sina hälsningar och Svenska hörselskadade i Vasanejden rf inbjöd alla till nästa års sommarsamling på Carpella den 22.8.2021. Sommarsamlingen avslutades med kaffe, musik och gemytlig samvaro.

Karleby stads PR-man, Gamla-Kalle alias Alf Mylläri framförde stadens hälsning vid den Österbottniska sommarsamlingen i Karleby i augusti.

Välkommen till Tunaberg!

På vårt seniorhem kan du bo bekvämt och bekymmersfritt med eller utan skräddarsydd service just för dig. Vi har även fräscht möblerade hyresbostäder för kortvarigt boende samt ett mysigt gästrum om dina vänner vill övernatta. Karins kök tillreder läcker husmanskost och vill du unna dig ett glas vin eller en konjak till kaffet så går det bra.

Vår härliga personal är proffsig och vi talar alla svenska.

Välkommen onsdagar kl 14 på kaffe och bulle. Rundvandring och info.
Eller ring vår verksamhetsledare Annika von Schantz, tel 040 537 0376.

Framnäsängen 4, Esbo. www.winbergs.fi

Föreningens styrelse har i år tagit beslut enligt THL:s rekommendationer. Att hålla avstånd i bussar och samlingslokaler gör det fortfarande svårt för oss att arrangera verksamhet.

**Svenska
hörselskadade
i Åboland rf**

**Vår verksamhet är inhiberad
fram till 31 oktober 2020.
Beslut om julfesten i december
tas i mitten av oktober.**

Personlig hörselrådgivning

Ta kontakt med föreningens hörselrådgivare om du har frågor eller problem med hörapparaten eller andra hörhjälpmedel.

Tillsammans kommer ni överens om var ni eventuellt kan träffas.

Pargas och skärgården

- Gunilla Aspelin tfn 040 7584654, Britt Helander tfn 040 7557196

Åbo

- Auli Yli-Äyhö tfn 040 5967779, Birgitta Möller tfn 050 3308316

Kimitoön

- Maina Fabritius tfn 0500 744923

Batteriförmedling

Batterier till hörapparater sänds portofritt per post.

Ävenså förbundets hyllningskort och kondoleansadress.

Ring: **Birgitta Kronberg tfn 02 4584189,**

Monica Lindblom tfn 040 7024307, Carita Holmberg tfn 040 5263055

Visste du att ...

... de vanligaste yrkessjukdomarna är bullerskador, luftvägsallergier, hudsjukdomar, asbestsjukdomar och belastningsskador i de övre extremiteterna.

... en av tio personer i arbetsför ålder och mer än en tredjedel av dem över 65 år har redan en viss hörselnedsättning.

... tinnitus är dubbelt så vanligt bland musiker jämfört med personer som jobbar inom till exempel bank- och finanssektorn.

... personer med nedsatt hörsel presterar samma arbete som hörande – men till ett mycket högre kognitivt pris.

... personer med hörselskada upplever arbetsuppgifter generellt mer ansträngande än hörande.

... störande ljud är ett av våra vanligaste arbetsmiljöproblem.

... det finns indikationer på att mänskligt tal stör mer än andra bullerkällor. Mest framträdande är det hos gruppen hörselskadade.

... hörselskadade har samma kapacitet som hörande när det gäller att lösa räkneuppgifter eller att välja ut viktig information.

... restaurangpersonal runt om i världen utsätts för värden på upp till 110 dB under flera timmar dagligen. Men inom denna bransch använder man oftast inte hörselskydd.

... tandläkare, tandskötare och munhygienister riskerar hörselskador inom sitt yrke. Anledningen är ljudet från borrar och andra instrument som kan uppgå till en ljudstyrka på 90 dB.

... i Sydafrika har kirurger använt en 3D-skrivare för att tillverka kopior av tre olika ben i mellanörat – hammaren, städet och stigbygeln – som sedan har transplanterats till två patienter, med gott resultat.

... det är viktigt att hörapparaten inte förstärker alla ljud, utan tar bort förstärkningen vid en viss decibelnivå. En person med hörselnedsättning kan ofta uppfatta starka ljud lika tydligt som en person som hör bra.

... ljud från flygplan som landar och accelererar kan mäta upp till 140 dB.

Vet du om hur du tar fram undertexter till videor/program på nätet?

En del videor/program på nätet, som till exempel på YouTube, kan vara textade. Oftast måste du själv klicka fram texten, den kommer inte upp automatiskt. Om ett program är textat men texten inte syns, då finns det nedanför bilden en ”liten rektangel med lodräta streck” eller en ”liten rektangel med CC”, klicka då på rektangeln så kommer texten fram. I vissa fall ska du också välja "on "(på) eller "off" (av) och dessutom språk med att välja originaltext, översättning eller käännösteksti.

**SVENSKA
HÖRSELFÖRBUNDET**

**Svenska hörselförbundet rf:s
telefonnummer har ändrat och är nu**

050 476 2475

(gamla numret 09 663 392 fungerar till årets slut).

Förbundets kurser 2020

Hotel Sea Front

Helge Rask-Andersen

Runsala spa

Två kurser med namnet

Ta hörapparaten ur byrålådan

arrangeras under hösten.
Den första

Tidpunkt: 6.10–8.10.2020

Plats: Hotel Sea Front i Ekenäs

Pris: 60 euro per person. Resekostnad tillkommer.

Målgrupp: Vuxna hörsel-skadade som inte använder sina hörapparater och de som just har fått hörapparater och inte kommer överens med dem.

Program: Föreläsningar om hörsel, hörhjälpmedel och lär känna dina hörapparater. Möjlighet till individuell hörselrådgivning och hörapparatjustering.

Hör dig för om lediga platser.

Den andra kursen

Ta hörapparaten ur byrålådan

Tidpunkt: 9.10–11.10.2020

Plats, pris, målgrupp och program: samma som ovan

Hör dig för om lediga platser.

Kokleaimplantat (CI) kurs

Tidpunkt: 6.11–8.11.2020

Plats: Scandic Tampere Koskipuisto, Tammerfors

Kursavgift: 60 euro per person. Resekostnad tillkommer.

Målgrupp: Vuxna hörsel-skadade med CI eller hörsel-skadade som är i beredskap att göra CI implantat.

Program: Kunskap om CI, hur det fungerar, tekniken bakom CI och utmaningar som CI ger. Kursen ger plats för frågor och diskussioner. Huvudföreläsare är senior-professor i experimentell otologi Helge Rask-Andersen, forskare på Akademiska sjukhuset i Uppsala.

Sista anmälningdag är 1.10.2020.

Kommunikationskurs

Tidpunkt: 20.11–22.11.2020

Plats: Runsala spa, Åbo

Kursavgift: 60 euro per person. Resekostnad tillkommer.

Målgrupp: Vuxna hörsel-skadade tillsammans med partner, syskon eller vän.

Program: Kursens målsättning är att ge deltagarna medel för att underlätta kommunikationen och stärka självkänslan i social interaktion. Föreläsningar om hörselskador, hörhjälpmedel, kommunikation, läppavläsning och tecken som stöd.

Hör dig för om lediga platser.

Anmälan till alla kurser:

Genom att fylla i blanketten på sidan 37 eller den elektroniska anmälningssblanketten på hørsel.fi/kurser/ eller genom att kontakta Siw Östman tfn 044 533 3947.

Efter att anmälningstiden gått ut, meddelar vi samtliga anmälda om de blivit antagna eller inte. Personer som inte deltagit förut, har företräde till kurserna.

Den rådande coronasituationen beaktas vid kurserna. Inkvartering sker i enkelrum under hösten. Vi håller avstånd, sköter vår handhygien och deltagarna erbjuds munskydd.

ANMÄLNINGSBLANKETT

☐	Ta hörapparaten ur byrålådan (6.10-8.10.2020)		
☐	Ta hörapparaten ur byrålådan (9.10-11.10.2020)		
☐	Kokleaimplantat (CI) -kurs		
☐	Kommunikationskurs (fyll i en blankett per person)		
Personuppgifter	Namn		
		☐ Kvinna ☐ Man	Födelsedatum
	Adress		
	Postnummer	Postadress	
	E-post		
	Telefon		
Sysselsättning	☐ Studerande	☐ Sjukskriven	
	☐ I arbete	☐ Pensionär	
	☐ Arbetslös	☐ Deltidspensionär	
Uppgift om hörselskada	Jag har: ☐ Tinnitus ☐ Ménières sjukdom ☐ Bullerskada ☐ Kokleaimplantat ☐ Kristallsjuka ☐ Otoskleros ☐ Åldersrelaterad hörselnedsättning ☐ Ingen hörselskada ☐ Medfödd hörselskada ☐ Jag är ljudöverkänslig		
	Berätta om hur hörselskadan påverkar ditt dagliga liv		

Uppgifter om hörhjälpmedel	Använder du hörapparat? ☐ Ja, en ☐ Ja, två ☐ Nej
	Använder du andra hörhjälpmedel? Vilka?
Önskemål	Vilka förväntningar har du på kursen?
Övrigt	Annat relevant som du tycker kursledarna borde veta:
	Specialdiet, allergier
Underskrift	Datum och underskrift

Alla uppgifter behandlas konfidentiellt.

Vänligen observera att man betalar hela kursavgiften om annulleringen görs senare än två veckor före kursens start och läkarintyg inte skickats till kansliet.

Blanketten skickas till: Svenska hörselförbundet rf Georgsgatan 18 00120 Helsingfors eller siw.ostman@horsel.fi

Förbundet har följande medlemsföreningar:

Helsingforsregionens hörsselförening rf

Lokal: Tölögatan 10 B 9, 00100 Helsingfors
www.helsingfors.horsel.fi
e-post: helsingfors.horsel@gmail.com
Ordf. Harriet von Koskull
tfn 050 522 7841
e-post: halle.koskull@gmail.com

HiA – Hörselskadade i arbetslivet rf

www.hia.horsel.fi
Ordf. Siw Östman
Stocksundsvägen 11, 65610 Korsholm
tfn 050 532 7440
e-post: siw@ostmans.net

Hörsselföreningen i Karlebynejden rf

www.karlebynejden.horsel.fi
Ordf. Bo-Henry Simell
Terrassgränd 1 A 8, 67100 Karleby
tfn 050 562 4369
e-post: bo.simell@anvianet.fi

Hörsselföreningen i Västnyland rf

www.vastnyland.horsel.fi
Ordf. Erik Munsterhjelm
Alsätragatan 31, 10300 Karis
tfn 040 830 5231
e-post: erik.munsterhjelm@gmail.com

Nykarlebynejdens hörsselförening rf

www.nykarlebynejden.horsel.fi
Skr. Gunnar Enlund
Nybrännvägen 670, 68930 Purmo
tfn 050 022 3814
e-post: gunnar.enlund@multi.fi

Hörsselföreningen i Östnyland rf

www.borganejden.horsel.fi
Ordf. Juhani Sjöström
Gamla Kvarnvägen 5, 07130 Andersböle
tfn 040 531 4701
e-post: juhani.sjostrom@pp.inet.fi

Svenska hörselskadade i Vasanejden rf

www.vasasvenska.horsel.fi
Ordf. Bjarne Sjöblom
Vallonvägen 2 B 9, 65610 Korsholm
tfn 050 558 1407
e-post: bjarne.sjoblom@netikka.fi

Svenska hörselskadade i Åboland rf

www.aboland.horsel.fi
Ordf. Birgitta Kronberg
Tennbyvägen 28 bost 26, 21600 Pargas
tfn 02 458 4189
e-post: birgitta.kronberg46@gmail.com

Sydösterbottens hörsselförening rf

www.sydosterbotten.horsel.fi
Ordf. Ulla Holmberg
Kyrktåget 2 A 3, 64200 Närpes
tfn 050 530 7697
e-post: ulla.holmberg@qnet.fi

Understödjande medlemmar:

Batteriservice EGIL, www.egil.fi
Widex Akustik Oy, www.widex.fi

Förbundsstyrelse år 2020–2022

Förbundsordförande:
Mikaela Nylander, Borgå

Styrelsemedlemmar:
Anita Ismark, Korsnäs
Stina Fröberg, St Karins
Lars Hedman, Jakobstad
Bodil Selenius, Tenala

Suppleanter:
Nils-Erik Kloo, Korsholm
Johan Wikström, Helsingfors

**SVENSKA
HÖRSELFÖRBUNDET**

Du kan understöda förbundets verksamhet

med en inbetalning på vårt konto

Aktia IBAN FI83 4055 1020 1134 31, BIC HELSFIHH
använd referensnummer 200635 vid inbetalning

Posti Green

Händelsekalender

25.9	Förbundsmöte, på distans och i SFV-huset i Helsingfors.
3.10	OBS! Förbundets hörsel-seminarium, Vasa. INHIBERAT!
6.10–8.10	Ta hörapparaten ur byrå-lådan, Hotel Sea Front i Ekenäs.
9.10–11.10	Ta hörapparaten ur byrå-lådan, Tilläggskurs, Hotel Sea Front i Ekenäs.
6.11–8.11	Kokleaimplantat, (CI)- kurs, Scandic Tampere Koski-puisto, Tammerfors.
19.11	Temadag för föreningarnas styrelser, på distans.
20.11–22.11	Kommunikationskurs, Runsala spa, Åbo.

***Med förbehåll för ändringar,
på grund av coronapandemin.***